

Palliatieve zorg

'Elke kennismaking is een afscheid'

We kunnen je niet meer genezen. Het moet een vreselijke boodschap zijn om te krijgen. Tine Van Lauwe (53), hoofdverpleegkundige van Palliatieve Thuiszorg Gent-Eeklo, helpt op dat moment waar ze kan. 'In alle droefheid die er op het einde van het leven kan zijn, wil ik de zon zijn voor mensen.'

TEKST MICHEL VERPLANCKE
FOTO JAMES ARTHUR

Als palliatieve verpleegkundige zorg ik voor mensen bij wie genezen niet meer mogelijk is', legt Tine uit. 'Mijn collega's en ik hebben daarbij aandacht voor lichamelijke klachten, maar ook psychische en sociale klachten. Zowel bij de patiënten als bij hun mantelzorgers.'

Warme zorg

'Ik houd ervan om warme zorg te geven aan mensen. In alle droefheid die er op het einde van het leven kan zijn, wil ik een zon zijn voor mensen. Dat staat voor warmte, vriendelijkheid en troost. Ik weet dat elke kennismaking ook een afscheid betekent. Maar door dat proces samen door te maken, put ik veel kracht om naar mijn volgende situatie te gaan.'

'Zo vertelde een jonge mama me dat ze graag iets wilde nalaten voor haar zoon-tje. We hebben een herinneringsdoos gemaakt voor hem. Voor elke verjaardag dat ze er niet bij kon zijn, maakten we iets. Ik verzamelde materiaal en dan gingen we samen knutselen. Ik vond het ongelooflijk fijn om daaraan te mogen meewerken. Van zijn acht jaar tot zijn achttien zal haar zoon een cadeautje krijgen van zijn mama. Dat is een kleine moeite voor mij, maar betekent ongelooflijk veel voor hen.'

Schreeuwen van de pijn

'In de eerste plaats proberen we natuurlijk fysieke pijn te verlichten. We bespreken samen met de huisarts welke medicatie daarbij kan helpen. Soms staan mensen weigerachtig tegenover pijnstillers. Dan gaan wij in gesprek met hen. We vragen hoe dat komt en vertellen hoe medicatie toch kan helpen.'

'Toen ik bij een patiënte met borstkanker binnenkwam, kon ze zich nauwelijks bewegen van de pijn. Ze geloofde sterk in alternatieve geneeskunde en had ervoor gekozen om geen behandeling te krijgen. Bovendien wilde ze geen pijnstillers. Ze lag helemaal alleen in een ziekenhuisbed. Het was warm buiten, de zon scheen op haar gezicht en de zweetdruppels liepen langs haar wangen.'

'Ze vroeg me om haar naar het toilet te helpen. Toen ze opstond, schreeuwde ze van de pijn. Na een lang gesprek overtuigde ik haar om toch een lage dosis pijnstil-

■ Tine Van Lauwe: 'Palliatieve zorg is geen terminale zorg. Dat is maar een onderdeel ervan. Soms komen we ergens jarenlang.'

lers toe te dienen, zodat ze wat comfortabeler zou zijn.'

'De dag erop bezocht ik haar weer. Ze zag er veel meer ontspannen uit. Stapsgewijs mocht ik ook andere medicatie toevoegen, omdat ik haar vertrouwen had gewonnen.'

'Mensen appreciëren het als ze zelf regisseur kunnen blijven'

TINE VAN LAUWE

'Op de derde dag had ze geen pijn meer. Ze lachte. Ze kende een dankbaarheid die mij tot op vandaag nog ontroert. Twee dagen later is ze gestorven. Het hoeft geen betoog hoeveel dat voor haar heeft betekend. Ze is in alle rust kunnen sterven, zonder pijn.'

Scheve schaats

'Aan de basis van fysieke pijn, ligt soms ook psychische pijn. In gezinnen zien we vaak dat partners, ouders en kinderen elkaar sparen. Aan ons vertellen mensen sneller iets, omdat wij neutrale hulpverleners zijn. Dat opent gesprekken, waardoor pijn mogelijk kan wegebben.'

'Ik heb ooit een koppel begeleid tussen wie ik spanning voelde. Na een tijdje kwam ter sprake dat de man misschien wel 25 jaar geleden een scheve schaats had gereden. En toen ik er was, spraken ze daar voor de eerste keer over. Ik heb hen op weg gezet en het huis verlaten.'

'Die man had veel pijn, maar dat was vooral emotionele pijn. Door eindelijk over zijn misstap te praten, verminderde die lichamelijke pijn.'

'Wij zijn geen therapeuten, maar we beheersen de vaardigheid om gesprekken te voeren en vertrouwen te winnen. In het begeleiden van palliatieve patiënten is het belangrijkste om wederzijds respect, vertrouwen en begrip op te bouwen. Mensen appreciëren het als ze zelf regisseur kunnen blijven. Zij bepalen wat ze willen en niet meer willen, ook al druist dat soms in tegen je eigen normen en waarden.'

Afgemaaid gras

'Soms blijven mensen steken op de kleinste hindernissen, waardoor sterven veel moeizamer gaat dan nodig. Door die hindernissen op te heffen en kleine geneugten te schenken, kunnen wij rust brengen in de laatste momenten.'

'Ik heb bijvoorbeeld eens het gras gemaaid samen met een man die erg graag in zijn tuin werkte, maar dat niet meer kon. We zijn niet verder geraakt dan één strook. De rest heb ik alleen gedaan. Maar dat betekende ongelooflijk veel voor hem om die grasmachine vast te houden.'

Op tijd contact opnemen

'Zodra mensen de boodschap krijgen dat ze uitbehandeld zijn, kunnen ze met ons contact opnemen. Nu worden we vaak pas laat ingeschakeld, terwijl we tijd nodig hebben om vertrouwen op te bouwen, zodat we er kunnen zijn in moeilijke dagen. Palliatieve zorg is geen terminale zorg. Dat is maar een onderdeel ervan. Soms komen we ergens jarenlang. Afhankelijk van de nood, komen we vaak of minder vaak langs.'

'Ook de omgeving van de patiënt kunnen we helpen. We geven mantelzorgers advies, luisteren naar hen, zorgen ervoor dat zij even weg kunnen terwijl een vrijwilliger bij een patiënt blijft. Een terminale ziekte zet druk op relaties. Alle hulp is dan welkom.' ■

>>> **Op de website van de Federatie Palliatieve Zorg Vlaanderen vind je welk palliatief netwerk actief is in jouw regio.**
www.palliatief.be

Zorg en zoveel meer

Wist je dat 100 000 Belgen per jaar nood hebben aan palliatieve zorg? Met de nationale sensibiliseringscampagne *Zorg en zoveel meer* slaan de drie federaties voor palliatieve zorg in Vlaanderen, Brussel en Wallonië de handen in elkaar om palliatieve zorg positief in de kijker te zetten. Want palliatieve zorg wil patiënten en naasten ertoe aanzetten om het beste

uit het leven te halen ondanks de ongeneeslijke ziekte. Dat kan door hen bijvoorbeeld te laten genieten van een dagje samen met de kleindochter, een wandeling met de geliefde viervoeter of een moment voor henzelf met een warm bad.

>>> www.zorgenzoveelmeer.be